

Podobné akce mohou dle našeho mínění pomoci veřejnost přesvědčit, že disciplíny jako je klasická filologie, která studium antiky umožňuje, antická historie či literatura, stejně tak jako archeologie, etnologie, teologie a další mohou být ve značné míře chápány jako praktické vědy, schopné napomáhat zdravému vývoji dnešního světa.

Jarmila Bednaříková

„Laetae segetes“ klasických, medievistických, byzantologických a neogrecistických studií Masarykovy Univerzity a Universität Wien

Ve dnech 24.–25. 11. 2005 proběhla v zasedací síni FF MU konference uspořádaná v rámci bilaterální spolupráce Ústavu klasických studií FF MU a spřízněných pracovišť Univerzity ve Vídni (Institut für Klassische Philologie, Mittel- und Neulatein a Institut für Byzantinistik und Neogräzistik). Konference, příznačně nazvaná „Laetae segetes“ (s podtitulem Griechische und Lateinische Studien an der Masaryk Universität und Universität Wien) a hojně podpořená Rakouskou kontaktní kancelář pro vědu a výzkum (ASO, Austrian Science and Research Liason Office Brno), přinesla skutečně velmi „úrodnou sklizeň“ příspěvků z nejrůznějších zákoutí výše uvedených disciplín, prezentovaných v souladu se záměrem organizátorů studenty všech zúčastněných institutů.

Příspěvky studentů byly rozděleny do čtyř tematických bloků, jimž předsedali členové a spolupracovníci Ústavu klasických studií. V prvním dni konference se představily dvě antické sekce: sekce jazyková (předsedající prof. Antonín Bartoněk) a literární (předsedající dr. Irena Radová), druhý den byl vymezen pro sekci medievistickou (předsedající prof. Jana Nechutová) a byzantologicko-neogrecistickou (předsedající dr. Vladimír Vavřínek). Tematické bloky byly uvedeny kratšími odbornými přednáškami: za ÚKS promluvil prof. A. Bartoněk a dr. V. Vavřínek, za vídeňské instituty prof. Kurt Smolak. Jednotlivé studentské příspěvky byly doprovázeny řízenými diskuzemi, večerní setkání v Univerzitním klubu MU bylo diskuzi zasvěceno zcela, tentokrát neformálně a plně v režii zúčastněných studentů. Abstrakty všech studentských příspěvků jsou k dispozici na http://www.phil.muni.cz/klas/Abstrakt_Brno.pdf, v současné době je připravena také jejich tištěná verze.

Na závěr bych chtěla poděkovat prof. Janě Nechutové a dr. Ireně Radové za uspořádání této pro ÚKS výjimečné akce, stejně jako všem studentům (ať už přednášejícím, či těm, kteří pomáhali s organizací) za její zdárný průběh. Věřme, že touto konferencí byla zahájena dobrá tradice pravidelných setkání studentů, umožňující jejich vzájemnou inspiraci a podporu v počátcích vědecké práce.

Katarina Petrovičová

Třetí panevropská konference Evropské společnosti novořeckých studií Bukurešť 2.–4. června 2006

Po Berlíně (srpen 1998) a Rethymnu na Krétě (květen 2002) hostila na počátku června letošního roku třetí mezinárodní setkání neogrecistů rumunská metropole. Chodby a učebny tamní fakulty historie na tři dny zaplnily přes dvě stovky neogrecistů různého věku i postavení, od akademických „embryí“ dosud bez doktorského titulu až po profesory světoznámých jmen, jako je třeba Brit Peter Mackridge či Francouz Henri Tonnet. Přítomni byli nejen členové jednotlivých národních sekcí Evropské společnosti novořeckých studií, ale i vědci z evropských zemí, jež dosud své zastoupení v evropské společnosti nemají (Ukrajina, Lotyšsko). Do Bukurešti však přicestovali i hosté z Austrálie či Severní Ameriky a početnou skupinu účastníků přirozeně tvořili též neogrecisté z Řecka.

Tematické rozpětí letošní konference bylo značně široké – její podtitul byl *Řecký svět mezi osvícenstvím a dvacátým stoletím*. Přednášky zněly paralelně v šesti sálech. Dvacetiminutové příspěvky

byly rozděleny do následujících tematických celků: historie 18. století, řecká diaspora, antropologie, církevní historie, knihy a rukopisy, lingvistika, literatura 19. století, teorie literatury, historie 19. a 20. století, jazyková otázka, literatura a multimédia, literatura 20. století, řecko-rumunské vztahy, divadlo, překlad, vztahy řecké kultury jinými kulturami, ženská literatura, kavafisovská studia a konečně řecká literatura versus jiné umělecké žánry.

Celou konferenci uzavřela valná hromada společnosti, jež zvolila nové představenstvo. Mandát k vedení společnosti dostal na další čtyři roky dosavadní předseda profesor Konstantinos Dimadis z Freie Universität v Berlíně. Na valné hromadě zazněly též návrhy na změny pro příští konferenci, která se bude konat opět za čtyři roky. Téma by mělo být pro příště poněkud užší a měl by se též snížit počet přednášejících ve prospěch počtu „pouhých“ posluchačů.

Většina příspěvků, jež byly na konferenci předneseny, je zveřejněna na internetových stránkách Evropské společnosti novořeckých studií na adrese www.eens-congress.eu, stejně jako podrobný program konference. Připravují se rovněž tištěná praktika z konference, s jejich vydáním se počítá na léto příštího roku.

Markéta Kulhánková

ANGELIDI, CHRISTINE [ED.]. *Byzantium matures. Choices, sensitivities, and modes of expression (eleventh to fifteenth centuries)*. Athens: The National Hellenic Research Foundation, 2004, 339 s. ISBN 960-371-026-1

Sborník obsahuje texty příspěvků ze symposia *Αφύπνιση των αισθήσεων και προσωπικές προτιμήσεις (Probuzení emocí a individuální preference)*, organizovaného Centrem byzantských studií při řeckém Národním výzkumném ústavu (Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών) a konaného v listopadu roku 2000 v Aténách.

Osmnáct příspěvků (většinou v angličtině a řečtině, jeden francouzsky) řeckých i zahraničních byzantologů se různými způsoby dotýká typologických změn patrných v byzantské kultuře a civilizaci od 11. století do zániku říše. Jde především o projevy vznikajícího a sílícího vědomí individuality jak v umění, tak v běžném životě.

Výtvarnému umění se věnuje Anthony Cutler v příspěvku *Change and causation in Byzantine art*. Zkoumá změny ve výtvarné technice, kterými se ve 12. století projevuje snaha o tělesné vyjádření pocitů. Odpoutávání od kolektivního a neosobního a směřování k individualismu není podle něj v byzantském umění této doby ještě zdaleka dokončeno. Titos Papamastorakis hledá rysy individualismu v estetických preferencích byzantských sběratelů umění – Michaela Psella, Isaaka Angela a Theodora Metochita.

Studie Marie Panayotidi se zabývá vyobrazením různých donátorů ve čtyřech chrámech ze 12. století a ukazuje, jak nejen tato vyobrazení, ale celá ikonografická výzdoba chrámů odráží osobní pohled donátorů na teologické, společenské a politické otázky doby. Ilias Anagnostakis a Titos Papamastorakis přispěli do sborníku studií o zobrazování opilého Noeho v byzantském umění. Sledují v ní cestu od naprostého pohrdání čímkoli tělesným až k zobrazení nahoty a prolínání diónýsovské a biblické tradice ve znázornění opilosti.

Architekturu a literaturu spojuje ve svém textu Tasos Tanoulas, který v textech 11.–15. století zkoumá jednak architektonické metafory v řečnictví, jednak *ekfraseis* popisující architektonické skvosty.

Pět příspěvků se věnuje novým trendům a tématům v literární tvorbě. Panagiotis Agapitos při srovnání milostných románů komnénovské a palaiologovské epochy konstatuje změny v narativní struktuře i v obsahu. Dochází k závěru, že romány 12. století nebyly částí širšího vývoje žánru a představují jistý experiment v rámci určitých literárních kruhů. Naproti tomu „otevřenější“ romány století 14. překonaly úzké hranice jedné společenské vrstvy a připravily podmínky pro překlady francouzských, italských a osmanských erotických vyprávění do řečtiny.